

Кличний відмінок у звертаннях

Матеріал підготовлено викладачем - Галіцькою М.С

Кличний відмінок у художній літературі

*«Україно моя! Чисті хвилі ланів,
Променисті міста, голубінь
легкокрила!»*

Максим Рильський

«О слово рідне! Орле скутий!»

Олександр Олесь

*«Народе мій, замучений,
розбитий,...»*

Іван Франко

Кличний відмінок — одна з відмінних рис української мови, яка робить її мелодійною, співучою.

Використовуймо кличний відмінок:

- під час звертання до будь-якої особи, тварини або навіть неживої істоти;
- у офіційно-діловому, розмовно-побутовому, художньому, епістолярному (листування) **стилях мовлення.**

Особливості

- кличний відмінок властивий тільки іменникам;
- НЕ МАЮТЬ кличної форми **займенники** та **прикметники** (збігається з формою Н.В);

*«Благословенна будь, **моя** **незаймана** дівице **Десно**,...*

***Далека** **красо** **моя**!»*

Олександр Довженко

Особливості

- кличний відмінок **власливий** тільки іменникам чоловічого і жіночого роду в однині;
 - іменники всіх родів **у множині** цієї форми **НЕ МАЮТЬ** (збігається з формою Н.В).

ВИНЯТОК – панове

*«О люд**и**! Люд**и** неборак**и**!»
Тарас Шевченко*

Умови використання

Всі іменники кличного відмінка незалежно від їхнього лексичного значення можуть закінчуватися всього на 5 (!) літер:

-е

-о

-ю

-є

-у

Чоловічий рід

-е	більшість безсуфіксних іменників твердої групи	Бог - Боже, Богдан - Богдане, голуб - голубе, Києве, Олеже (й Олегу), АЛЕ: діду, сину, татусю
	деякі іменники на -ець (-ець)	Хлопець - хлопче; шевче, кравче. АЛЕ: Швецію, Кравцю
	власні назви мішаної групи , а також <u>загальні</u> з основою на -р і -ж	Довбуш - Довбуше, школяр - школяре, спорож - спороже
-у	іменники із суфіксами -ик-, -ок-, -к(о)	Хлопчик - хлопчику, синок - синку, батько - батьку
	іншомовні власні назви на г, к, х	Джек - Джеку, Людвігу, Фрідріху
	іменники мішаної групи (крім основ на -р і -ж)	Викладач - викладачу, повариш - поваришу, читачу.
-ю	іменники на -ець (-ець)	Боєць - бійцю, мудрець - мудрецю, китаецю, українцю
	іменники м'якої групи	Валерій - Валерію, ведмідь - ведмедю, перукар - перукарю
-о	іменники на -а	Воєвода - воєводо, Микола - Миколо

Жіночий рід

-О	іменники твердої групи	Валентина - Валентино, Галино, дружина - дружино, мамо, Одесо, сестро, Україно
-е	іменники м'якої та мішаної груп	Валерія - Валеріє, Маріє, Надіє; воле, круча - круче, мріє, площє, редакціє, пещє
(-є)	іменники з нульовим закінченням (III відміна)	Любов () - любовє, ніч () - ноче, радість () - радостє
-Ю	іменники м'якої групи із значенням пестливості	Бабуся - бабусю, доню, Галю, мапуся мапусю, Надю, Олю, Олюню. АЛЕ: Настє, Катре, Мотре

Форму кличного відмінка мають
обидва слова (у власних назвах)

- двох особових імен – імені та по батькові:

*Оксано Іванівно, Маріє Василівно,
Володимире Ігорьовичу, Петре Кузьмичу,
Ярославе Андрійовичу;*

- із загальної назви та прізвища:

*добродійко Вариводо, пані Гаркуше,
поетко Забашто;*

Форму кличного відмінка мають обидва слова (у загальних назвах)

- **з двох загальних назв:**

добродію бригадире, пане лейтенанте;

- **із загальної назви та імені:**

брате Петре, друже Грицю, колего Степане, лікарю Ігорю;

- **із загальної назви та прізвища:**

друже Максименку; колего Євгенищуку, пане Ковалю.

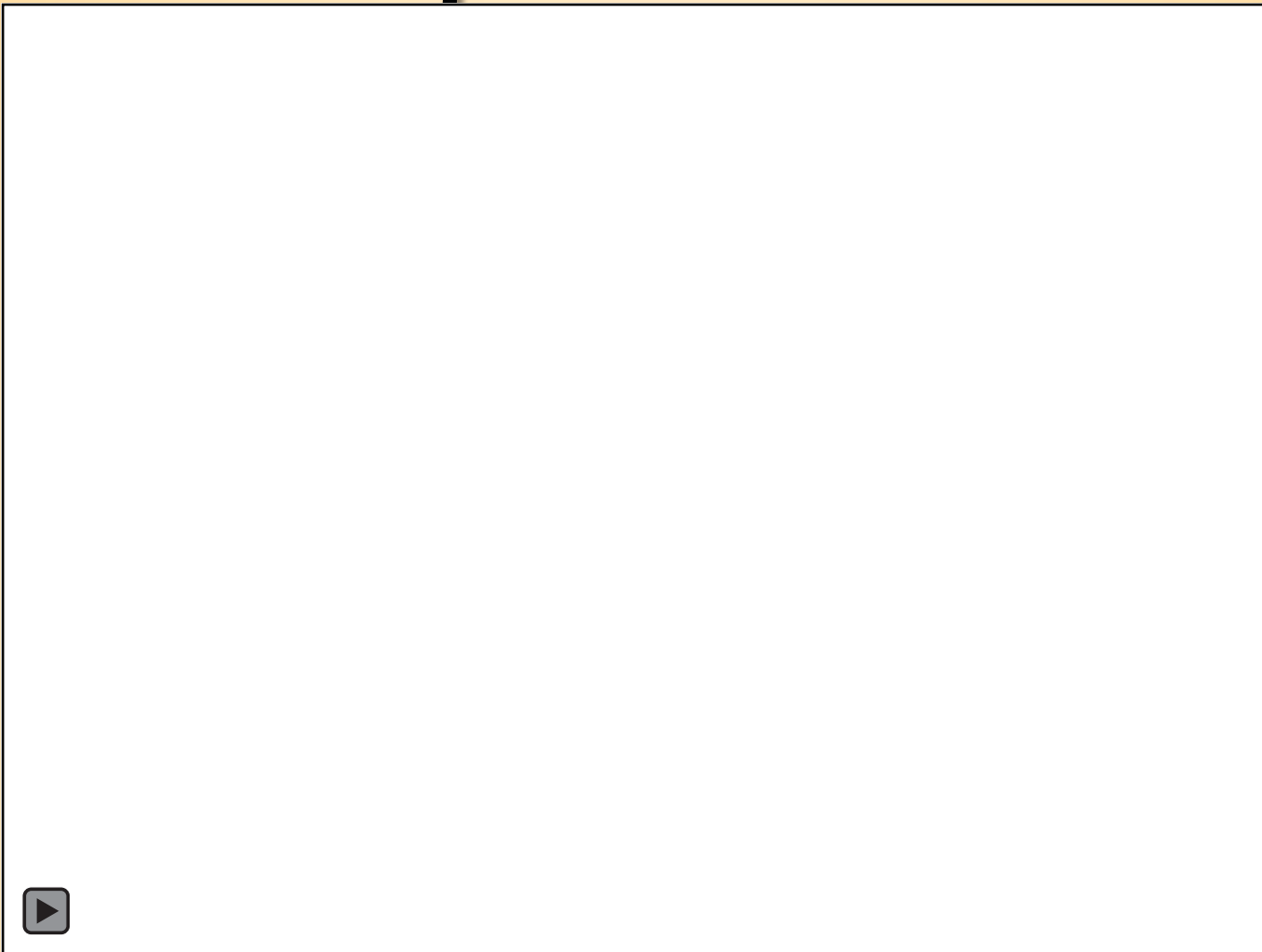
Пунктуація

- звертання може стояти на початку, в середині та в кінці речення:
 - відокремлюється комою чи знаком оклику, якщо стоїть **на початку речення**;
 - комами з обох боків, якщо стоїть **у середині речення**;
 - й комою від попередніх слів, якщо стоїть **у кінці речення**.

Якщо звертання стоїть у кінці окличного речення, то після нього ставиться знак оклику, якщо в кінці питального — знак питання.

Думки експертів

Дякую!